

Programma Holocaust herdenking gemeente Het Hogeland 2020

Tijdens de Holocaust herdenking worden Joden, Roma en Sinti herdacht die in de Tweede Wereldoorlog het leven lieten onder het Nazi-regime. de namen van de 212 Holocaust slachtoffers worden voorgelezen die door de gemeente Het Hogeland geadopteerd zijn.

- 19:00** **Opening Burgemeester Bolding**
- 19:05** **Voordracht gedicht 'Ieder mens heeft een naam' (Zelda Israëlische dichteres, 1914-1984) – door Jantje Koning, dorpsbelangen Leens**
- 19:05** **Voorlezen Holocaust slachtoffers door vertegenwoordigers van verschillende herdenkingscomités van de gemeente¹**
- 19:35** **Voordracht gedicht door - docent Jacob Bosma en leerlinge Zoë Groenhage, CSG Winsum**
- 19:40** **Aansteken monument 'Levenslicht' door burgemeester Bolding**
- 19:40** **Muziek door Bollen en Co uit Noordpolder**
- 19:45** **Koffie/thee in het gemeentehuis**

Tijdens deze herdenking zal het monument 'Levenslicht' van kunstenaar Daan Roosegaarde onthuld worden. Met dit tijdelijke monument wil het Nationaal Comité 4 en 5 mei de aandacht vestigen op het feit dat de vervolgte bevolkingsgroepen uit het hele land afkomstig waren. Met in totaal 104.000 lichtgevende stenen - gelijk aan het aantal slachtoffers uit Nederland - staat het kunstwerk symbool voor de impact van de Holocaust. De stenen zijn verdeeld over de verschillende gemeenten waar Joden, Roma en Sinti woonden, hun leven leefden; soms al generaties lang. Om de paar seconden zie je de stenen oplichten en weer uitdoven, als een ademhaling in licht. Daarmee symboliseren ze het leven dat nu in de gemeente gemist wordt. Door stil te staan bij het gemis van de plaatsgenoten bij Levenslicht blijft de herinnering aan de slachtoffers levend.

Het monument Levenslicht zal t/m 9 februari te bezoeken zijn voor het gemeentehuis in Winsum. Tussen 17-22u geeft het monument licht. Op 4 mei zal het monument zijn definitieve locatie krijgen op de Joodse begraafplaats in Leens.

¹ Leens - Hilda Dam, Usquert - Lammert Korendijk, Ulrum - Hans van der Heide, Warffum - Kaja van Grieken, Uithuizen - Meet Bonnema-Achterhof, Uithuizen - Jan Buurman, Bedum - Ida Douma, Winsum - Hanneke Blaauwwekel

Dames en heren. Jongens en meisjes.

104.000 stenen. 104.000 namen. 104.000 mensen. 104.000 levens. 104.000 mede-Nederlanders.

Geen feestelijkheden rond 75 jaar vrijheid zonder hen te gedenken die in de donkere oorlogsjaren het leven lieten. Geen blijdschap en vreugde over driekwart eeuw kunnen zeggen en schrijven wat je vindt en voelt, zonder in diep zwijgen stil te staan bij hen die door bruto niets ontziend geweld, door tirannie, door willekeur, door rassenhaat uit het bestaan zijn gerukt.

Vandaag staan we stil, vandaag staan we indringend stil, In het bijzonder bij de 212 Joodse inwoners die in de huidige gemeente Het Hogeland ooit het levenslicht zagen. Die in de oorlogsjaren van huis en haard, van hun wortels, werden verdreven. Die een anoniem einde vonden in een gruwelijke, gewetenloze, door haat verblinde vernietigingsmachinerie, vaak ver weg van hun geboortegrond.

Jongens. Meisjes. Ouders. Grootouders. Mannen. Vrouwen. Buren. Klasgenootjes. Vrienden. Bekenden. Vaak van de ene op de andere dag van de aardbodem verdwenen. Weggevoerd. Onbewoonde huizen. Een lege schoolbank. Een winkel, opeens gesloten. Een lege plek op de gymvereniging; in een voetbalelftal; bij de toneelclub, .

De jongste, peuter Rachelina Rosa Broekema. Die - maar drieënhalf jaar oud - werd vermoord in het verre Auschwitz. Die de kans niet was gegund op te groeien, naar school te gaan, een toekomst op te bouwen.

De oudste, de 91-jarige Levie van der Hal. Die zonder mededogen uit zijn vertrouwde omgeving werd gerukt, om in Sobibor voor het laatst het daglicht te vangen. Die het niet gegund was zijn laatste dagen in rust te slijten in het dorp waarmee hij zo vergroeid was

En al die andere geboren Hogelandsters. Allemaal unieke mensen. Uit Bedum en Eenrum. Uit Winsum en Leens; Uithuizen en Warffum. Uit Schouwerzijl en

Zandeweer, Usquert en Ulrum en andere dorpen. Die een afschuwelijk einde vonden in vernietigingskampen, door Duitse kogels, door ziekte, honger en ontbering. Beschimpt, vernederd, vervolgd, vertrapt; achteloos afgedankt.

Er zijn geen woorden voor.

Het is een beangstigende gedachte en een huiveringwekkend besef dat de mensheid door een verblinde en haatdragende ideologie tot zulk een onbeschrijfelijk kwaad in staat is. Zoals Anna Arendt ons heeft duidelijk gemaakt toen zij schreef over de banaliteit van het kwaad en de kiem van Auschwitz: Zij schreef: het radicale kwaad bestaat uit de vernietiging van de menselijke waardigheid, pluraliteit en vrijheid waardoor zelfs de vernietiging van mensen mogelijk wordt. Een doelgerichte ontmenselijking. Dat is waar Auschwitz voor staat.

212 namen. 212 mensen. 212 levens. 212 geboren Hogelandsters. Ze klinken hier dadelijk allemaal. Om vervolgens te worden opgenomen, weg te sterven in het duister van een winteravond.

Die 212 inwoners vergeten we niet; die vergeten we nooit. Die hebben we in ons hart gesloten. Die blijven levend, geëst in onze herinnering. Die blijven we gedenken. Gisteren. Vandaag. Morgen. Altijd. Omdat we ze niet mógen vergeten.

De vraag: "wat zou ik hebben gedaan" is confronterend en richt zich op het verleden. De vraag "wat doe ik nu" is ook confronterend en uitdagend en richt zich op het heden.

Uit naam van de menslievendheid en uit naam van al die mensen die wij vanavond gedenken moeten we tegen elkaar zeggen: dit nooit weer en elke ideologie die om wat voor reden ook mensen uitsluit, zal worden bestreden.